

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

Granskningsrapport
Region Dalarna

KPMG AB

2019-04-16

Antal sidor 15

Region Dalarna

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

Rapport

2019-04-16

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
1.1	Ekonomiskt utfall	2
1.2	Bedrivna verksamheter	2
1.3	Räkenskaperna och årsredovisningen	3
1.4	Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål	3
1.5	Rekommendationer	3
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte och revisionsfråga	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod och avgränsningar	4
2.4	Ansvarig nämnd	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Årsredovisningen	6
3.2	Redovisningsprinciper	6
3.3	Balanskrav	7
3.4	Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning	7
3.5	Resultaträkning	11
3.6	Balansräkning	14
3.7	Kassaflöde	15
3.8	Investeringsredovisning	15

1 Sammanfattning

Vi har av Region Dalarnas revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2018. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2018.

Regionens revisorer ska enligt 12 kap KL¹ bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

1.1 Ekonomiskt utfall

Resultatet är ett överskott på 65 Mkr vilket är 38 Mkr sämre än budget trots obudgeterade reavinster på 81 Mkr. Verksamhetens nettokostnader har ökat väsentligt mer än skatteintäkter och statsbidrag. Besparingar utifrån den fleråriga struktur- och förändringsplanen uppgår till endast 2 Mkr. Under perioden 2015-2018 har enligt årsredovisningen besparingar uppnåtts på 312 Mkr medan målet för perioden var ytterligare 283 Mkr.

Soliditeten är fortfarande svag. Region Dalarna har den sämsta soliditeten av samtliga regioner i landet. Soliditetsmättet beskriver den långsiktiga betalningsförmågan. Inräknat samtliga pensionsåtaganden är soliditeten -88 procent, dvs Region Dalarnas skulder är 88% *högre* än tillgångarna.

Regionens resultatmål på 1 procent av skatteintäkter m m är enligt vår uppfattning för lågt. I regionplanen för 2019-2021 skrivs att resultatmålet år 2022 ska vara minst 2 procent. Vi ser det som positivt att målet höjs.

I förhållande till budget finns de största negativa avvikelserna i skatteintäkter och generella statsbidrag med -57 Mkr medan nettokostnaderna är 40 Mkr högre än budget. Negativa avvikelser mot budget och ökade kostnader jämfört med 2017 noteras för inhyrd personal och köpt vård pga kapacitetsbrist.

Resultatet för 2018 "räddas" av obudgeterade reavinster på 81 Mkr. Utan dessa hade utfallet blivit en förlust på -16 Mkr.

Resultatet i förhållande till balanskravet är positivt.

1.2 Bedrivna verksamheter

Hälso- och sjukvården samt tandvården har inte den tillgänglighet som eftersträvas och väntetiderna innebär att vårdgarantierna inte nås. Kirurgin, psykiatrin, primärvården och tandvården har fortsatt stora problem med bemanningen.

Vad gäller styrningen av verksamheterna har vi svårt att se tydliga kopplingar mellan de av fullmäktige fastställda övergripande målen och de mål som antagits av förvaltningarna. De prioriterade målen inkluderar egen bemanning, jämlik hälsa och god ekonomi.

En tydlig styrning mot av fullmäktige fastställda mål inte kan spåras i årsredovisning och verksamhetsberättelserna. Förvaltningarna fastställer tillsynes egna mål. Dessa mål

¹ Kommunallag (2017:725)

Region Dalarna

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

Rapport

2019-04-16

överensstämmer delvis med fullmäktiges mål men inte systematiskt. De stora och för medborgarna kritiskt viktiga divisionerna kirurgi och primärvård redovisar ingen uppföljning varken av egna mål eller av fullmäktiges mål.

Det är inte acceptabelt att regionstyrelsen avlämnar en årsredovisning med ofullständig redovisning av måluppfyllelse, en redovisning som inte kan användas för utvärdering av verksamheterna.

1.3 Räkenskaperna och årsredovisningen

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av landstingets resultat och ställning. Årsredovisningen har enligt vår bedömning i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Vi är kritiska mot avsaknaden av en ändamålsenlig *utvärdering* av om fullmäktiges mål uppnåtts. En sådan ska finnas i förvaltningsberättelsen, enligt den kommunala redovisningslagen (4 kap 5§ i KRL som gällde till och med 2018, 11 kap 8§ i LKBR som gäller från och med 2019).

1.4 Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Finansiella mål

Vår bedömning är att landstingets finansiella mål för 2018 sammantaget inte nås.

Verksamhetsmässiga mål

Den slutsats vi kan komma till av de redovisningar som ges är att resultatet inte är förenligt med av fullmäktige fastställda mål. Vi anser dock att de redovisningar vi tagit del av i landstingsplan och årsredovisning är så allmänt hållna, ofullständiga och ostrukturerade att vi inte kan uttala oss om måluppfyllelsen.

1.5 Rekommendationer

Målstyrning

Vi rekommenderar att målstyrningen och dokumentationen av styrningen sker på ett strukturerat sätt så att målen kan nås och måluppföljningen kan utvärderas.

Transparens

Årsredovisningen innehåller en hel del bra information men både viktiga detaljer och helhet går förlorade. Exempel på det är

- Sidan 26 har en redovisning av struktur- och förändringsplan 2015-2019. En rubrik är Effekter 2018. Under den rubriken finns ingen redovisning av vad som faktiskt skett under 2018, dvs att uppnådda effekter under året är 2 Mkr.
- På sidan 18 finns en tabell över verksamheternas utfall. Större budgetavvikelser kommenteras i efterföljande text men inte finansförvaltningens överskott på 78 Mkr mot budget.
- Verksamhetsberättelserna följer förvaltningsindelning. Vår kommentar: Det är nämnderna som har ansvaret för verksamheterna. En förvaltningsindelning är bra men ovanför den måste en nämndredovisning ges.

Region Dalarna

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

Rapport

2019-04-16

- Det finns en stor otydlighet i förvaltningarnas verksamhetsberättelser i det som redovisas där. Det är en blandning av mål, uppdrag, nyckeltal, statistik etc och läsaren ges inte besked om vilken information som är relevant utifrån fullmäktiges mål respektive utifrån vad förvaltningen själv tycker är intressant att redovisa. Det finns inte heller någon enhetlighet i redovisningarna.

Ekonomistyrning

Region Dalarna har en ansträngd ekonomi. Kostnaderna ökade betydligt mer än intäkterna 2018. För att nå de verksamhetsmål som eftersträvas krävs sannolikt satsningar som i det korta perspektivet innebär utgifter. Vi rekommenderar att varje satsning och åtgärd som beslutas åtföljs av en finansiering.

2 Bakgrund

Vi har av Region Dalarnas revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2018. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2018.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap KL bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

2.1 Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen har varit att bedöma om regionens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och landsting. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

2.2 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för vårt uttalande avseende huruvida årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande lagar och regler bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag och kommunal redovisningslag
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

2.3 Metod och avgränsningar

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionsledning i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKL² och Skyrev³. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i allt väsentligt men inte med absolut säkerhet försäkra

² Sveriges Kommuner och Landsting

³ Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

Region Dalarna

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

Rapport

2019-04-16

oss att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- Förvaltningsberättelse
- Resultaträkningen
- Balansräkningen
- Kassaflödesanalysen
- Sammanställd redovisning
- Tilläggsupplysningar.

Vad gäller avsättning och ansvarsförbindelse avseende pensionsåtagandet har vi förlitat oss på de uppgifter regionen har erhållit från pensionsadministratören KPA. Vi har i vår granskning inte gjort någon aktuariell granskning.

Granskningen av bokslut och årsredovisning har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument inklusive årsredovisningen
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen samt revisorernas uttalande i revisionsberättelsen.
- Avstämning av väsentliga poster i resultat- och balansräkning mot erforderliga underlag. Översiktlig analys av övriga poster.

2.4 Ansvarig nämnd

Granskningen avser regionens årsredovisning. Årsredovisningen upprättas av Regionstyrelsen. I Regionstyrelsens ansvar ingår även att säkerställa att organisation, system, rutiner och administrativa processer är ändamålsenligt utformade. Regionstyrelsen har även ett uppsiktsansvar över övriga nämnders interna kontroll.

Regionstyrelsen ansvarar även för sin del av årsredovisningen, dvs de siffror, texter och annan information som avser Regionstyrelsens verksamheter och ansvar samt för den egna interna kontrollen. Övriga nämnder har ett ansvar för att de siffror, texter och annan information som avser den egna nämnden samt den interna kontrollen i den egna nämnden.

Rapporten är saklighetsgranskad av ekonomidirektör Peter Hansson och budgetchef Anna Skogberg.

3 Resultat av granskningen

3.1 Årsredovisningen

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för 2018. Vi har granskat sådan information som är av finansiell natur och som har direkt koppling till den finansiella redovisningen i årsredovisningen i syfte att inhämta tillräckliga revisionsbevis på motsvarande som för granskning av de finansiella delarna i årsredovisningen.

Nämndernas förvaltningsberättelser regleras inte av KRL, utan betraktas som underlag till kommunens förvaltningsberättelse.

Bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av regionens finansiella resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Vi bedömer i stort att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen ger en rättvisande bild av regionens finansiella resultat och ställning.

När det gäller redovisningen av måluppfyllelse håller årsredovisningen inte tillräcklig kvalitet. Det är inte acceptabelt att regionstyrelsen avlämnar en årsredovisning med ofullständig redovisning av måluppfyllelse, en redovisning som inte kan användas för utvärdering av verksamheterna.

Vi anser även att transparensen behöver ökas i årsredovisningen. Exempel:

- Sidan 26 har en redovisning av struktur- och förändringsplan 2015-2019. En rubrik är Effekter 2018. Under den rubriken finns ingen redovisning av vad som faktiskt skett under 2018, dvs att uppnådda effekter under året är 2 Mkr.
- På sidan 18 finns en tabell över verksamheternas utfall. Större budgetavvikelser kommenteras i efterföljande text men inte Finansförvaltningens överskott mot budget på 78 Mkr.
- Verksamhetsberättelserna följer förvaltningsindelning. Vår kommentar: Det är nämnderna som har ansvaret för verksamheterna. En förvaltningsindelning är bra men ovanför den måste en nämndredovisning ges.
- Det finns en stor otydlighet i förvaltningarnas verksamhetsberättelser i det som redovisas där. Det är en blandning av mål, uppdrag, nyckeltal, statistik etc och läsaren ges inte besked om vilken information som är relevant utifrån fullmäktiges mål respektive utifrån vad förvaltningen själv tycker är intressant att redovisa. Det finns inte heller någon enhetlighet i redovisningarna.

Från 2019 gäller en ny redovisningslag, Lag om kommunal bokföring och redovisning, LKBR. Vi rekommenderar att Region Dalarna i god tid utarbetar en årsredovisning med innehåll som följer den nya lagen och att vår rekommendation om transparens beaktas.

3.2 Redovisningsprinciper

Under avsnittet Redovisningsprinciper upplyses att regionen generellt följer Rådet för kommunal redovisning (RKR) utgivna rekommendationer.

Region Dalarna

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

Rapport

2019-04-16

Vi har inte i vår granskning gjort några iakttagelser om väsentliga avvikelser från lag och god sed i den finansiella rapporteringen.

Bedömning

Vår bedömning utifrån väsentlighetsprincipen är att regionen i huvudsak efterlever RKR:s rekommendationer.

3.3 Balanskrav

En region ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet som redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information⁴ om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i KRL och KL.

I KL stadgas även att en region ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Av redogörelsen i förvaltningsberättelsen framgår att årets resultatmässiga överskott på 65 Mkr innebär att balanskravet uppfylls.

Bedömning

Vår bedömning är att årets balanskravsresultat är korrekt beräknat och redovisat och att balanskravet nås.

3.4 Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

3.4.1 Finansiella mål

Uppföljning av regionens finansiella mål för 2018:

<i>Mål</i>	<i>Utfall</i>	<i>Uppfyllelse enligt vår bedömning</i>
Årets resultat +103 Mkr	Ett överskott på 65 Mkr, exklusive reavinster -16 Mkr	Målet har inte nåtts
Resultat enligt balanskrav minst 1% av skatte- och statsbidragsintäkter m m	Ett överskott på 65 Mkr, exklusive reavinster -16 Mkr.	Målet har inte nåtts

⁴ Oktober 2015

Region Dalarna

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

Rapport

2019-04-16

Finansiell placering ska matcha pensionsskuldens utveckling	Kortfristiga placeringar har ökat 212 Mkr, pensionsskulden har ökat 299 Mkr, ansvarsförbindelsen har minskat 174 Mkr	Målet har nåtts
Styrelse och nämnder ska klara budget	Stora underskott i hälso- och sjukvårdsnämnden och tandvårdsnämnden	Målet har inte nåtts
Investeringar ska ske utan finansiering genom upplåning	Ingen upplåning har skett	Målet har nåtts

Bedömning

Vår samlade bedömning av de finansiella målen är att regionen inte nått de finansiella målen för 2018.

3.4.2 Verksamhetsmål

I landstingsplanen för 2018 fastställdes övergripande mål inom fyra olika områden. Inom varje område beskrivs ett antal mål:

Område	Antal mål
Jämlikhet och hållbarhet	9
Finansiering/Ekonomi	5
Medarbetare	5
Organisation	8
Totalt	27

De 27 målen har olika karaktär. Några är långsiktiga, några kortsiktiga. Flera av målen är mer formulerade som uppdrag och aktiviteter. För de flesta mål framgår inte hur de ska nås och inte heller hur måluppfyllelse ska mätas. KPMG har i ett separat uppdrag granskat målstyrning och avgett rapport daterad 2019-03-18. Den granskningen omfattade inte målredovisningen i årsredovisningen för 2018.

De övergripande målen har av förvaltningarna brutits ner till styrkort och strategiska mål efter en annan skärning än de övergripande målen, vilket inte underlättar utvärderingen av målen. Enligt förvaltningsberättelsens redovisning fördelar sig förvaltningarnas strategiska mål enligt följande:

Område	Antal mål
Befolkning och patient	14
Process och verksamhet	37
Medarbetare	12
Ekonomi och finans	17
Övriga	13
Totalt	93

Region Dalarna

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

Rapport

2019-04-16

Det finns ingen tydlig koppling mellan fullmäktiges övergripande mål och förvaltningarnas strategiska mål.

Nämndernas ansvar för målstyrningen framgår av kommunallagen. I 6 kap 6§ stadgas: "Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten". Av 6 kap 38§ framgår: "Beslutanderätten får inte delegeras när det gäller 1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet", dvs målstyrningen kan inte överlåtas till förvaltningarna.

I förvaltningsberättelsen lyfts fram tre områden som enligt landstingsplanen för 2018 skulle prioriteras; jämlikhet, medarbetare och ekonomi. Regionstyrelsen gör i förvaltningsberättelsen bedömningen att vart och ett av de tre målen delvis uppfylls. För målet jämlikhet konstateras i förvaltningsberättelsen att det är svårt att följa upp då "förvaltningarnas styrkort i olika grad fångar upp prioriteringen". Därefter redovisas exempel på hur förvaltningar redovisar analyser och insatser men inga indikatorer för mätning. För målet ekonomi nämns 17 strategiska mål och att resultaten överlag pekar i positiv riktning. En annan verklighet är, vår kommentar, att verksamheterna inte lyckats förbättra bemanningen men egen personal och att inhyrd personal tillsammans med köpt vård pga kapacitetsbrist har orsakat stora negativa budgetavvikelser. Planerade sparåtgärder har inte genomförts. Det prioriterade målet medarbetare förtydligas med att bemanning i huvudsak ska ske med egen personal och att behovet av inhyrd personal ska minimeras. I förvaltningsberättelsen skrivs att resultatet överlag pekar i "positiv riktning även om stora utmaningar kvarstår". Arbete pågår dock med projektet Oberoende av hyrpersonal och åtgärdsprogram har tagits fram för alla divisioner i hälso- och sjukvården. Vidare har ett pilotprojekt startats på kirurgkliniken med vårdnära service.

Utifrån resultatet av vår granskning gör vi för verksamhetsåret 2018 bedömningen att målet om jämlikhet inte kan utvärderas och att målen om medarbetare och ekonomi inte har nåtts.

Av förvaltningarnas 93 strategiska mål har 70 följt upp och redovisats. Av dessa mål redovisar förvaltningarna att 50% uppnåtts och 24% uppnåtts delvis. Här ska dock beaktas att landstingsfastigheter, division kirurgi och division primärvård inte redovisar måluppfyllelse på strategisk mål-nivå. Vidare anser vi att en antals- och andelsredovisning är av intresse i sig men att mål rörande tillgänglighet och säkerhet bör väga betydligt tyngre än andra mål i en utvärdering. I den redovisning som görs när hälso- och sjukvården endast ett av de åtta mål som redovisas, av totalt 33 strategiska mål för hälso- och sjukvården. Se tabell nedan.

Region Dalarna

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

Rapport

2019-04-16

Förvaltning	Uppfylls	Uppfylls delvis	Uppfylls ej	Flera värden
Tandvården	8	1		
Landstingsfastigheter				5
Hälso- och sjukvård	1	2	1	4
Kultur och bildning	3	4		
Kollektivtrafik	5	2	1	
Landstingservice	5	3	3	
Hjälpmedel Dalarna	7	2		
Central förvaltning	1			2
Hjälpmedel Landstinget Dalarna	5	4		
<i>Summa</i>	<i>35</i>	<i>18</i>	<i>5</i>	<i>12</i>

Vi uppfattar måluppföljningen i årsredovisningen som en redovisning, inte en utvärdering. Det går inte att bilda sig en uppfattning om måluppfyllelsen utifrån redovisningen.

Vi har även svårt att se tydliga kopplingar mellan de av fullmäktige fastställda målen och delmålen och de mål som antagits av förvaltningarna. För de mål fullmäktige fastställt bör ges en redovisning och uppföljning för varje nämnd (och förvaltning) för vart och ett av de delmål som är relevanta för nämnden, de åtgärder som vidtagits, de indikatorer som används för att mäta måluppfyllelsen samt ett bedömt utfall. Någon sådan redovisning finns inte och vi kan inte läsa ut av årsredovisningen att målstyrningen skett på detta sätt. Tvärtom tolkar vi, som vi även gjorde i granskningen av årsredovisningen för 2017, redovisningarna som att nämnder i varierande grad inte styrt mot de mål som fastställts av fullmäktige.

För Division kirurgi som haft problem med bemanning, produktion och ekonomi ges i likhet med 2017 ingen måluppföljning. Inte heller för Division primärvård ges någon måluppföljning, vilket inte heller skedde för 2017. I stället visas kartor över Dalarna.

I likhet med 2017 redovisas i förvaltningarnas verksamhetsberättelser uppföljningar med olika benämningar; mål, nyckeltal, uppdrag, prioriteringar, nyckeltal/kvalitet, styrkort, statistik. Vi anser att det borde finnas en tydlighet i vad som är övergripande/strategiska mål, undermål/delmål/årsmål, uppdrag/aktiviteter och indikatorer (som kanske är nyckeltal). I de redovisningar som nu ges kan vi inte följa en röd tråd mellan nyckeltal och övergripande mål. En del av nyckeltalen är måhända allmän information som inte är kopplad till av fullmäktige fastställda mål men det framgår inte.

Förvaltningarnas verksamhetsberättelser har olika benämningar på det som skrivs som mål i förvaltningsberättelsen. I verksamhetsberättelserna kallas dessa mål för uppdrag, nyckeltal, styrkort mål. Det ger inte intryck av en samlad och sammanhållen styrning.

De redovisningar som ges i årsredovisningen sker utifrån förvaltningsnivåer. En redovisning av politisk styrning och uppföljning ges inte.

Bedömning

Det finns en otydlighet kring vad de specifika målen är för 2018, hur styrelse och nämnder avsett att nå de övergripande mål som prioriterats för 2018, hur måluppfyllelsen ska

Region Dalarna

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

Rapport

2019-04-16

mätas och även hur den ska utvärderas. Förvaltningsberättelsen innehåller en redovisning men inte en utvärdering. Stora och viktiga förvaltningar som sorterar under hälso- och sjukvårdsnämnden har inte lämnat redovisningar över mål, uppdrag, utfall och bedömning av utfall.

Den slutsats vi kommer till av de redovisningar som ges är att resultatet inte är förenligt med av fullmäktige fastställda mål. Vi anser dock att de redovisningar vi tagit del av i och årsredovisningen är så allmänt hållna, ofullständiga och ostrukturerade att vi inte heller i år kan uttala oss om måluppfyllelsen.

Rekommendation

Vi rekommenderar ånyo att målstyrningen och dokumentationen av styrningen sker på ett strukturerat sätt så att de övergripande och prioriterade målen kan nås och måluppföljningen kan utvärderas.

3.5 Resultaträkning

3.5.1 Resultatanalys

Mkr	Utfall 2018	Prognos 2018	Budget 2018	Utfall 2017
Verksamhetens nettokostnader	-8 743	-8 997	-8 703	-7 969
Jämförelsestörande reavinst	34	34	-	-
Avskrivningar	-359	-347	-350	-322
Skatteintäkter, statsbidrag, utjämning	9 167	9 424	9 224	8 595
Jämförelsestörande reavinst	47	50	-	16
Finansnetto	-81	-87	-68	-74
Resultat	65	77	103	246

Kommentar till resultaträkningen

Resultatet är 38 Mkr sämre än budget. Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning blev 57 mnkr lägre än budgeterat och verksamhetens nettokostnader 40 Mkr högre än budgeterat vilket ger ett underskott på -97 Mkr mot budget från bedrivna verksamheter. Negativa avvikelser mot budget och ökade kostnader jämfört med 2017 noteras för inhyrd personal och köpt vård pga egen kapacitetsbrist.

Försäljningar av fastigheter och värdepapper gav ett obudgeterat överskott på 81 Mkr. Övriga avvikelser är hänförliga till avskrivningar och finansnetto.

Exklusive reavinster är resultatet ett underskott på -16 mnkr vilket är oroväckande. Jämfört med 2017 är resultatet exklusive reavinster en försämring med 246 Mkr. Utifrån de analyser vi gjort är denna resultatförsämring inte hänförlig till övertagandet av Dalatrafik.

Analysen av resultatförändringen mellan 2017 och 2018 försvåras dock av övertagandet av kollektivtrafiken. För 2017 betalade Region Dalarna (dåvarande landstinget) 251 Mkr för kollektivtrafik. För 2018 har Region Dalarna genom skatteväxling med kommunerna erhållit 338 Mkr i intäkter medan kollektivtrafikens kostnader uppgått till 625 Mkr och gett

Region Dalarna

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

Rapport

2019-04-16

en nettokostnad på 287 Mkr, således 36 Mkr mer än kostnaden 2017. Regionen har även fått tillfälliga bidrag från kommunerna på drygt 14 Mkr.

Om effekten av övertagandet av kollektivtrafiken borträknas har nettokostnaderna ökat ca 5% medan skatteintäkterna ökat endast 2,7%. I genomsnitt ökade landstingens nettokostnader med 4,2% medan skatteintäkter m m ökade med 3,5%. Den negativa skillnaden på 1,6 procentenheter i förhållande till riket i övrigt motsvarar för Region Dalarna ungefär 130 Mkr.

Med de demografiska förändringar som sker och kontinuerligt behov av investeringar i lokaler och utrustning, ny teknik och nya mediciner m m bör resultatmålet sättas högre än 1% av skatteintäkter och statsbidrag m m, som gällde för 2018. I regionplanen 2019-2021 gäller minst 1% som mål men 2% senast 2022. För 2018 motsvarade 1% drygt 90 Mkr och målet nåddes inte.

Sidan 26 har en redovisning av struktur- och förändringsplan 2015-2019. En rubrik är Effekter 2018. Under den rubriken finns ingen redovisning av vad som faktiskt skett under 2018, dvs att uppnådda effekter är 2 Mkr, vilket man kan komma fram till genom att jämföra med årsredovisningen för 2017. Vidare framgår att för perioden 2015-2018 har regionen sparat 283 Mkr mindre än planen, vilket till stor del kompenseras med ökade statliga bidrag.

3.5.2 Driftsredovisningen

3.5.2.1 Övergripande

Utfallet för styrelse och nämnder:

<i>Styrelse/nämnd</i>	<i>Budgetavvikelse 2018</i>	<i>Budgetavvikelse 2017</i>
Regionstyrelsen	+78	+59
Hälso- och sjukvårdsnämnd	-115	-99
Fastighetsnämnd	+44	+11
Servicenämnd	+1	+4
Kultur- och bildningsnämnd	-2	+2
Tandvårdsnämnd	-19	-11
Kollektivtrafiknämnd	-3	-
Övrigt	-	+2
<i>Totalt</i>	<i>-16</i>	<i>-32</i>

3.5.2.2 Regionstyrelsen

Finansförvaltningen ger ett överskott på 78 Mkr som inte förklaras i årsredovisningen.

Större budgetavvikelser:

- Pensionskostnader +20 Mkr
- Riktade statsbidrag + 50 Mkr
- Reserv för oförutsett +51 Mkr
- Omställning m m -16 Mkr

Region Dalarna

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

Rapport

2019-04-16

- Interna räntor -25 Mkr

De större överskotten från riktade statsbidrag finns rörande personalmiljard 27 Mkr, minskade sjukskrivningar 10 Mkr samt förlossningsvård och kvinnors hälsa 9 Mkr. Med överskott menas i sammanhanget att Region Dalarna erhållit större stöd än man i ekonomisystemet kodat som kostnad för respektive område. Därutöver har regionen haft andra kostnader som bedömts hänförliga till stödberättigande insatser.

3.5.2.3 *Hälso- och sjukvården*

Driftredovisningen inom hälso- och sjukvården:

<i>Division</i>	<i>Budgetavvikelse 2018</i>	<i>Budgetavvikelse 2017</i>	<i>Budgetavvikelse 2016</i>
Medicin	+2	-11	+32
Kirurgi	-106	-101	-51
Psykiatri	-13	0	+45
Primärvård	+32	-23	+53
HS gemensamt	-29	36	-137
<i>Totalt</i>	<i>-115</i>	<i>-99</i>	<i>-58</i>

Kirurgins och psykiatrins underskott förklaras av kapacitetsbrist, inhyrd personal och köpt vård.

3.5.2.4 *Fastighetsnämnd*

Det positiva resultatet förklaras framför allt av reavinster på 33 Mkr vid försäljning av fastigheter.

3.5.2.5 *Tandvårdsnämnd*

Underskottet på -19 Mkr förklaras framför allt av ej uppnått avkastningskrav på 6 Mkr, färre produktionsdagar pga helger med lägre produktion motsvarande ca 3 mkr och vakanser på tandläkare och tandhygienister.

I likhet med föregående år har färre behandlingstimmar för vuxna patienter gett lägre intäkter än budgeterat.

Region Dalarna

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

Rapport

2019-04-16

3.6 Balansräkning

Nedan redovisas en översiktlig ekonomisk jämförelse för år 2017-2018:

<i>Belopp i Mkr</i>	<i>2018-12-31</i>	<i>2018-06-30</i>	<i>2017-12-31</i>
Anläggningstillgångar	3 181	3 111	3 022
Omsättningstillgångar	2 026	1 891	1 798
Summa tillgångar	5 206	5 002	4 820
Eget kapital	59	68	32
Avsättningar	3 208	3 058	2 909
Långfristiga skulder	304	304	304
Kortfristiga skulder	1 679	1 572	1 575
Summa eget kapital, avsättn o skulder	5 206	5 002	4 820
Ej skuldförda pensionsförbindelser	4 632	4 764	4 806
Eget kapital inkl ej skuldförda pensionsförbindelser	-4 573	-4 696	-4 774

Nyckeltal

<i>%</i>	<i>2018-12-31</i>	<i>2018-06-30</i>	<i>2017-12-31</i>
Balanslikviditet	121	120	114
Balanslikviditet exkl pensionsmedel	74	76	77
Soliditet	1	1	1
Soliditet inkl ej bokförd pensionsskuld	-88	-94	-99

Kommentar till balansräkningen

Soliditeten visar betalningsförmågan på lång sikt. Regionens soliditet uppgår enligt balansräkningen till 1 % och med hänsyn taget till ansvarsförpliktelserna, d.v.s. pensionskulden intjänad före 1998 som inte redovisas som skuld i redovisningen, till -88 %. Genomsnittet för landstingen i Sverige är en soliditet på 18% utifrån balansräkningen och på -24% inräknat samtliga pensionsåtaganden. Omräknat i pengar har Regionen skulder och pensionsåtaganden som är ca 3,3 miljarder kr högre än ett landsting i genomsnitt.

Region Dalarnas soliditet enligt balansräkningen är den tredje svagaste av samtliga landsting. Soliditeten inräknat samtliga pensionsåtaganden är den svagaste av samtliga landsting.

Likviditetstalen visar betalningsförmågan på kort sikt och den är på en rimlig nivå.

Pensionsförpliktelser som redovisas som ansvarsförbindelser uppgår till 4 632 Mkr, en minskning med 174 Mkr. Denna skuldminskning skulle ha förbättrat regionens resultat med samma belopp om samtliga pensionsåtaganden varit upptagna i balansräkningen.

Bedömning

Region Dalarna har en svag ekonomisk ställning. Det senaste året har inga sparåtgärder av betydelse genomförts.

Region Dalarna

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31
Rapport
2019-04-16

3.7 Kassaflöde

Kassaflödesanalys beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning.

Regionens kassaflöde från den löpande verksamheten var positiv med 615 Mkr medan investeringarna påverkade kassan negativt med -485 Mkr. Den långfristiga upplåningen var oförändrad och de likvida medlen ökade med 130 Mkr.

3.8 Investeringsredovisning

Av investeringsredovisningen framgår att landstinget investerat för 464 Mkr under 2018. Budgeterade investeringar uppgick till totalt 568 Mkr.

Bedömning

I årsredovisningen ges en redovisning över investeringar i större projekt med årets belopp och ackumulerade belopp. Redovisningen är bra. Vi ser gärna att den kompletteras med efterkalkyler rörande avslutade större projekt där en jämförelse görs mellan ursprunglig budget och slutligt utfall med förklaringar till större avvikelser.

2019-04-16

KPMG AB

Bo Ädel

Certifierad kommunal yrkesrevisor
Auktoriserad revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.